

Dr n. przyr. Lucjan Rutkowski,
Wykładowca UMK w Toruniu
i WSS w Bydgoszczy;
zam. Ul. Koniuchy 11A/11
87-100 Toruń

Szata roślinna terenu projektowanej zwirowni Stępowo VII gmina Rypin
– dz. nr 273

Lucjan Rutkowski

Toruń, sierpień 2012

Ogólna charakterystyka warunków przyrodniczych:

Teren projektowanej zwirowni Stępowo VII znajduje się na północ od szosy Rypin-Żuromin, między polami północnej części miejscowości Stępowo, niedaleko niewielkiego lasu porolnego, od południowego - zachodu sąsiaduje z funkcjonującymi już zwirowniami. Całość leży na obszarze rolno-leśnym o ubogich glebach piaszczystych, piaszczysto-gliniastych i murszowatych. Flora regionu nie jest zbyt bogata ani interesująca, stąd nie prowadzono tu intensywniejszych badań, ogółem stwierdzono 574 gatunki roślin wyższych (naczyniowych) w kwadracie o boku 10 x 10 km DC 36 *Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce* (red. Zając & Zając 2001, autorzy regionalni K. Kępczyński, T. Załuski, L. Rutkowski), z centrum między Puszcą Miejską a Przywitowem, w którym leży Stępowo. Flora badana była w latach 60-ych XX wieku i później przez K. Kępczyńskiego, który z okolic Zakrocza, Kwiatkowa i Skudzaw podał ponad 410 gatunków roślin, w tym większość ze stwierdzonych w regionie 23 gatunków znajdujących się pod ochroną. Studentka - magistrantka prof. Kępczyńskiego E. Pilarska (1980) badała szatę roślinną pól uprawnych w Godziszewach i Stępowie podając około 80 gatunków (w tym z ciekawszych chwastów jaskier sardyński *Ranunculus sardous*, mysiurek maleńki *Myosurus minimus* ożędkę groniastą *Neslia paniculata* i łyszczec murowy *Gypsophila muralis*). L. Rutkowski (1998) z Puszczy Miejskiej podał ok. 30 gatunków, głównie roślin drzewiastych; kilkanaście nowych gatunków znaleziono w początkach lipca badając florę projektowanej zwirowni Stępowo VIII.

Na terenie kwadratu nie stwierdzono gatunków z listy Natura 2000, a będące pod ochroną to głównie pospolite rośliny, pozyskiwane lecznicze i w związku z tym podlegające ochronie częściowej, jak:

konwalia majowa (*Convallaria maialis* L.)

kruszyna pospolita (*Frangula alnus* MILL.)

kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium* (L.) MOENCH)

grązel żółty (*Nuphar lutea* (L.) SM.)

grzybienie białe (*Nymphaea alba* L.)

wilżyna polna (*Ononis arvensis* L.)

pierwiosnka lekarska (*Primula officinalis* (L.) HILL.)

kalina koralowa (*Viburnum opulus* L.)

bluszcz pospolity (*Hedera helix* L.)

Z roślin pod całkowitą ochroną K. Browicz i J. Górski (1969) podali historyczne stanowisko cisa (*Taxus baccata* L.) z nad Skrwy powyżej Jez. Urszulewskiego. Ponadto Kępczyński (1984) podał takie gatunki, jak:

macznicę lekarską (*Arctostaphylos uva-ursi*),
centurię (tysiącznik) popolity (*Centaurium umbellatum* = *C. erythraea*)
goździk piaskowy (*Dianthus arenarius*)
goździk pyszny (*Dianthus superbus*)
przyłuszczka (*Hepatica nobilis*)
bagno zwyczajne (*Ledum palustre*)
listera jajowata (*Listera ovata*)
widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*)
widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*)
nasieźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*)
storczyk kukulka szerokolistna (*Orchis latifolia* = *Dactylorhiza majalis*)
paprotka pospolita (*Polypodium vulgare*)
pływacz zwyczajny (*Utricularia vulgaris*)

Gatunki z listy chronionych są przeważnie roślinami leśnymi, rzadziej wodnymi i łąkowymi. W wykazie nie podano jarzębu szwedzkiego (*Sorbus intermedia*) posadzonego sztucznie w przyległym lasku porolnym (L.R 2012).

Roślinność, czyli ogół zbiorowisk roślinnych całego tego terenu też nie jest zbyt cenna ani interesująca, badana była w latach 60-ych (Kępczyński 1965 – *Szata roślinna Ziemi Dobrzyńskiej*). Przeważają na tym terenie pola uprawne, tereny ruderalne, pastwiska i bory (mieszane oraz sosnowe), które nie są siedliskami z listy Natura 2000. Siedliskami naturalnymi są tu łąki świeże, lasy łęgowe, jeziora, wody płynące i torfowiska, które zajmują niewielką powierzchnię.

Badania faunistyczne nie były tu tak dokładne (Przystalski 1997. *Świat zwierząt w województwie wrocławskim*. (W:) *Środowisko przyrodnicze województwa wrocławskiego*).

Szata roślinna terenu planowanej żwirowni Stępowo VII (dz. nr 273) i jej najbliższego otoczenia.

Badania przeprowadzone w lipcu 2012, w pełni okresu wegetacyjnego, przed suszą z drugiej połowy miesiąca.

Działka nr 273 to rola klasy V o kształcie spłaszczonego, czworokąta, rozciągniętego na osi wschód zachód (ok. 400 x 25 m), wśród pól uprawnych na południowym skraju porolnego lasu sosnowego ze sztucznie wprowadzonym podszytem, od którego oddzielać ją ma droga gruntowa, na południu graniczy przez tymczasową drogę gruntową z polem obsianym żytem; oba krótkie boki też graniczą z drogami gruntowymi (na pd.-zach. jest żwirownia, na pd.-wsch. – pole orne). Działka ta obsiana jest żytem i wykształciło się na niej zbiorowisko z czerwcem rocznym (*Scleranthus annuus*) - fotografia, chwastów ubogich upraw ozimych ale mające cechy zespołu palusznika nitkowatego (*Digitarietum ischami*) spotykanego zwykle w najsłabszych uprawach ziemniaków. Podobne zbiorowisko występuje na sąsiednich działkach rolnych od wschodu i południa. Występują tu: chaber bławatek (*Centaurea cyanus*), szczaw polny (*Rumex acetosella*), rumian polny (*Anthemis arvensis*), chwastnica jednostronna (*Echinochloa crus-galli*), włośnica zielona (*Setaria viridis*), fiolek polny (*Viola arvensis*), rdest ptasi (*Polygonum aviculare*), rdest kolankowaty (*Polygonum nodosum* = *P. lapathifolium*), iglica pospolita (*Erodium cicutarium*), wyka kosmata (*Vicia villosa*) i inne.

Granicząca od północy z omawianą działką 274 leży odłogiem i porośnięta jest głównie pospolitymi chwastami polnymi i ruderalnymi związanymi z glebami jałowymi i kwaśnymi: głównie przymiotnem kanadyjskim (*Erigeron canadense* = *Conyza c.*), palusznikiem nitkowatym (*Digitaria ischaemum*), w mniejszym stopniu nicennicą drobną i polną (*Filago minima*, *F. arvensis*), stokłosą miękką (*Bromus hordeaceus* = *B. mollis*), pępawą dachową (*Crepis tectorum*), perzem właściwym (*Elymus repens* = *Agropyron r.*), szczawiem polnym (*Rumex acetosella*), czerwcem rocznym (*Scleranthus annuus*), mietlicą zwyczajną (*Agrostis capillaris* = *A. vulgaris*), krwawnikiem pospolitym (*Achillea millefolium*), ostrożeniem polnym (*Cirsium arvense*). Działkę 274 od północnego-zachodu osłania młody, sztuczny las sosnowy na gruncie porolnym, prawie bez runa, które tworzą „chwasty zrębowe”, z sztucznie wprowadzonym podszytem z bzów, głogu, jarzębiny wśród której rośnie okaz jarzębu szwedzkiego (*Sorbus intermedia*) – podlegający ścisłej ochronie na nielicznych siedliskach naturalnych nad Bałtykiem. Wśród krzewów spotyka się także podlegającą ochronie częściowej a masowo występującą w lasach regionu – kruszynę (*Frangula alnus*). Na pasie między lasem a polem, gdzie ma powstać droga rośnie głównie mietlica, kłosówka miękką (*Holcus mollis*), jastrzębiec kosmaczek (*Hieracium pilosella*) i kilka egzemplarzy podlegającej ochronie częściowej a masowo występującej na piaskach kocanki piaskowej (*Helichrysum arenarium*).

Nie stwierdzono w pobliżu gatunków ani siedlisk „naturowych” wymienianych w Załączniku Rady Europy.

W pobliżu obiektu nie ma obszarów chronionych. OChK Źródła Skrwy i OChK Dolina Drwęcy zaczynają się około 5 km od tego miejsca, Górznieńsko-Lidzbarski PK leży o ponad 8 km na pn.-wschód i nie prowadzą w ich kierunku żadne ciek.

Na omawianym polu nie stwierdzono obecności zwierząt chronionych, brak. Np. kretowin, natomiast w okresie wiosennym mógł gnieździć się skowronek polny (*Alauda*). W trakcie badań nad polem przeleciał żuraw (*Grus grus*) – fotografia.

Na skarpie pobliskiej żwirowni osiedliły się brzegówki, a do wody przylatują na żer pojedyncze łabędzie, kaczki krzyżówki (nie płoszą ich pracujące obok maszyny). Na skraju lasu prawdopodobnie mogą żyć jaszczurki zwinki i ryjówki. Miejsce to nie jest sprzyjające bytowaniu płazów a nie ma cech szlaku ich wędrówek. Jeżeli w przyszłości, po rekultywacji pobliskiej żwirowni pozostaną na jej dnie zbiorniki wodne, mogą zostać zasiedlone przez te zwierzęta.

(Lucjan Rutkowski)

Załącznik:

1. dwie fotografie wykonane w lipcu 2012 (L.R.)
2. Wykaz 574 gatunków w kwadracie 10 x 10 km DC 36 (Stępowo, Wygoda, Godziszewy, Kwiatkowo)

Gatunki pod ochroną (podkreślone), **rzadkie i ginące z czerwonych list (pogrubione)**, znalezione w lipcu 2012 (na czerwono)

1. **Acer negundo**
2. Acer platanoides L.
3. Acer pseudoplatanus L.
4. Achillea millefolium L.
5. Achillea pannonica SCHEELE
6. Acorus calamus L.
7. Actaea spicata L.
8. Adoxa moschatellina L.
9. Aegopodium podagraria L.
10. Aesculus hippocastanum L.
11. Aethusa cynapium L.
12. Agrimonia eupatoria L.

13. Agropyron repens (L.) P. B.
14. Agrostemma githago L.
15. Agrostis canina L.
16. Agrostis stolonifera L.
17. Agrostis vulgaris WITH.
18. Ajuga reptans L.
19. Alchemilla pastoralis BUS.
20. Alektorolophus glaber (LAM.) BECK
21. Alisma plantago-aquatica L.
22. Alliaria officinalis ANDRZ.
23. Alnus glutinosa (L.) GAERTN.
24. Alopecurus aequalis SOBOL.
25. Alopecurus pratensis L.
26. Amaranthus retroflexus L.
27. Anagallis arvensis L.
28. Anchusa officinalis L.
29. Andromeda polifolia L.
30. Anemone nemorosa L.
31. Anemone ranunculoides L.
32. Angelica silvestris L.
33. Anthemis arvensis L.
34. Anthericum ramosum L.
35. Anthoxantum odoratum L.
36. Anthriscus silvestris (L.) HOFFM.
37. Anthyllis vulneraria L.
38. Apera spica-venti (L.) P. B.
39. Aphanes arvensis L.
40. Arabidopsis thaliana (L.) HEYNH.
41. Arabis arenosa (L.) SCOP.
42. Arctium lappa L.
43. Arctium tomentosum MILL.
44. **Arctostaphylos uva-ursi L.**
45. Arenaria serpyllifolia L.
46. Armeria elongata (HOFFM.) KOCH
47. Armoracia lapathifolia GILIB.
48. Arrhenatherum elatius (L.) P. B.
49. Artemisia absinthium L.
50. Artemisia campestris L.
51. Artemisia vulgaris L.
52. Aster novi-belgii L.
53. Astragalus arenarius L.
54. Astragalus glycyphyllos L.
55. Athyrium filix-femina (L.) ROTH
56. Atriplex patulum L.
57. Avenastrum pubescens (HUDS.) OPIZ
58. Ballota nigra L.
59. Batrachium circinatum (SIBTH.) FR.
60. Bellis perennis L.
61. Berteroa incana (L.) DC.
62. Berula erecta (HUDS.) COVILLE
63. Betula pubescens EHRH.
64. Betula verrucosa EHRH.
65. Bidens cernuus L.
66. Bidens tripartitus L.
67. Blysmus compressus (L.) PANZ.
68. Briza media L.
69. Bromus inermis LEYSS.
70. Bromus mollis L.
71. Bromus tectorum L.
72. Calamagrostis arundinacea (L.) ROTH
73. Calamagrostis canescens (WEB.) ROTH

- 74. Calamagrostis epigeios (L.) ROTH
- 75. Calamagrostis neglecta (EHRH.) GERTN. MEY. ET SCHREB.
- 76. Calamintha vulgaris (L.) DRUCE
- 77. Calla palustris L.
- 78. Calluna vulgaris (L.) SALISB.
- 79. Caltha palustris L.
- 80. Calystegia sepium (L.) R. BR.
- 81. Camelina microcarpa ANDRZ.
- 82. Campanula glomerata L.
- 83. Campanula patula L.
- 84. Campanula persicifolia L.
- 85. Campanula rapunculoides L.
- 86. Campanula rotundifolia L.
- 87. Cannabis ruderalis JANISZ.
- 88. Capsella bursa-pastoris (L.) MED.
- 89. Cardamine pratensis L.
- 90. Carduus crispus L.
- 91. Carex acutiformis EHRH.
- 92. Carex canescens L.
- 93. Carex contigua HOPPE
- 94. Carex digitata L.
- 95. Carex ericetorum POLL.
- 96. Carex fusca BELL. ET ALL.
- 97. Carex gracilis CURT.
- 98. Carex hirta L.
- 99. Carex hudsonii BENNET
- 100. Carex lepidocarpa TAUSCH**
- 101. Carex leporina L.
- 102. Carex panicea L.
- 103. Carex paniculata L.
- 104. Carex pseudocyperus L.
- 105. Carex rostrata STOKES
- 106. Carex vesicaria L.
- 107. Carex vulpina L.
- 108. Carlina vulgaris L.
- 109. Carpinus betulus L.
- 110. Carum carvi L.
- 111. Centaurea cyanus L.
- 112. Centaurea jacea L.
- 113. Centaurea rhenana BOR.
- 114. Centaurea scabiosa L.
- 115. Centaureum umbellatum GILIB.
- 116. Cerastium arvense L.
- 117. Cerastium vulgatum L.
- 118. Cerasus vulgaris**
- 119. Ceratophyllum demersum L.
- 120. Chaerophyllum temulum L.
- 121. Chamaenerion angustifolium (L.) SCOP.
- 122. Chelidonium maius L.
- 123. Chenopodium album L.
- 124. Chenopodium glaucum L.
- 125. Chenopodium polyspermum L.
- 126. Chenopodium strictum**
- 127. Chrysanthemum leucanthemum L.
- 128. Chrysosplenium alternifolium L.
- 129. Cichorium intybus L.
- 130. Cicuta virosa L.
- 131. Circaea alpina L.
- 132. Cirsium arvense (L.) SCOP.
- 133. Cirsium lanceolatum (L.) SCOP.
- 134. Cirsium oleraceum (L.) SCOP.

135. *Cirsium palustre* (L.) SCOP.
136. *Comarum palustre* L.
137. *Consolida regalis* S. F. GRAY
138. *Convallaria maialis* L.
139. *Convolvulus arvensis* L.
140. *Coronilla varia* L.
141. *Corylus avellana* L.
142. *Corynephorus canescens* (L.) P. B.
143. *Crataegus monogyna* JACQ.
144. *Crepis tectorum* L.
145. *Cynoglossum officinale* L.
146. *Cynosurus cristatus* L.
147. *Cytisus ratisbonensis* (Chamaecytisus r.)
148. *Dactylis aschersoniana* GRAEBN.
149. *Dactylis glomerata* L.
150. *Datura stramonium* L.
151. *Daucus carota* L.
152. *Deschampsia caespitosa* (L.) P. B.
153. *Deschampsia flexuosa* (L.) TRIN.
154. *Dianthus arenarius* L.
155. *Dianthus carthusianorum* L.
156. *Dianthus superbus* L.
157. *Digitaria ischaemum* (SCHERB.) MUEHLENB.
158. *Dryopteris austriaca* (dilatata)
159. *Dryopteris filix-mas* (L.) SCHOTT
160. *Dryopteris spinulosa* (MULL.) O. KUNTZE
161. *Echinochloa crus-galli* (L.) P. B.
162. *Echium vulgare* L.
163. *Elsholtzia patrinii* (LEPECHIN) GARCKE
164. *Epilobium hirsutum* L.
165. *Epilobium palustre* L.
166. *Epilobium parviflorum* SCHREB.
167. *Equisetum arvense* L.
168. *Equisetum palustre* L.
169. *Equisetum silvaticum* L.
170. *Erigeron acer* L.
171. *Erigeron canadensis* L.
172. *Eriophorum angustifolium* HONCK.
173. *Eriophorum vaginatum* L.
174. *Erodium cicutarium* (L.) L'HERIT.
175. *Erophila verna* (L.) C. A. M.
176. *Erysimum cheiranthoides* L.
177. *Eupatorium cannabinum* L.
178. *Euphorbia cyparissias* L.
179. *Euphorbia esula* L.
180. *Euphorbia helioscopia* L.
181. *Euphorbia peplus* L.
182. *Euphrasia rostkoviana* HAYNE
183. *Evonymus europaea* L.
184. *Evonymus verrucosa* SCOP.
185. *Fagus sylvatica*
186. *Falcaria vulgaris* BERNH.
187. *Festuca arundinacea* SCHREB.
188. *Festuca gigantea* (L.) VILL.
189. *Festuca ovina* L. s. s.
190. *Festuca pratensis* HUDS.
191. *Festuca rubra* L.
*192. *Festuca trachyphylla**
193. *Ficaria verna* HUDS.
194. *Filago arvensis* L.
195. *Filago minima* (SM.) FR.

196. Filipendula hexapetala GILIB.
197. Filipendula ulmaria (L.) MAXIM.
198. Fragaria vesca L.
199. Frangula alnus MILL.
200. *Fraxinus excelsior*
201. *Fraxinus pennsylvanica*
202. Fumaria officinalis L.
203. Gagea lutea (L.) KER.-GAW.
204. **Gagea minima KER.-GAW.**
205. Galeobdolon luteum HUDS.
206. *Galeopsis ladanum*
207. *Galeopsis pubescens*
208. Galeopsis speciosa MILL.
209. Galeopsis tetrahit L.
210. Galinsoga parviflora CAV.
211. Galinsoga quadriradiata RUIZ ET PAV.
212. *Galium album*
213. Galium aparine L.
214. Galium boreale L.
215. Galium mollugo L.
216. Galium palustre L.
217. Galium uliginosum L.
218. Galium verum L.
219. Genista tinctoria L.
220. Geranium palustre L.
221. Geranium pratense L.
222. Geranium robertianum L.
223. Geum rivale L.
224. Geum urbanum L.
225. Glechoma hederacea L.
226. Glyceria aquatica (L.) WAHLB.
227. Glyceria fluitans (L.) R. BR.
228. Gnaphalium silvaticum L.
229. Gnaphalium uliginosum L.
230. Gypsophila muralis L.
231. Hedera helix L.
232. Heleocharis palustris (L.) R. ET SCH.
233. Heleocharis uniglumis (LINK) SCHULT.
234. Helianthemum ovatum (VIV.) DUN.
235. *Helianthus tuberosus*
236. *Heliopsis scabra*
237. Helichrysum arenarium (L.) MOENCH
238. Hepatica nobilis GARSALT
239. Heracleum sibiricum L.
240. Herniaria glabra L.
241. Hieracium lachenalii GMEL.
242. Hieracium murorum L. EM. HUDS.
243. Hieracium pilosella L.
244. Hieracium umbellatum L.
245. Holcus lanatus L.
246. Holcus mollis L.
247. Holosteum umbellatum L.
248. Hordeum murinum L.
249. Hottonia palustris L.
250. Humulus lupulus L.
251. Hydrocharis morsus-ranae L.
252. Hyoscyamus niger L.
253. Hypericum acutum MNCH.
254. Hypericum montanum L.
255. Hypericum perforatum L.
256. Hypochaeris radicata L.

257. *Impatiens noli-tangere* L.
258. *Inula britannica* L.
259. *Iris pseudoacorus* L.
260. *Jasione montana* L.
261. *Juncus articulatus* L.
262. *Juncus bufonius* L.
263. *Juncus compressus* JACQ.
264. *Juncus effusus* L.
265. *Juncus inflexus* L.
266. *Juniperus communis* L.
267. *Knautia arvensis* (L.) COULT.
268. *Lamium album* L.
269. *Lamium amplexicaule* L.
270. *Lamium maculatum* L.
271. *Lamium purpureum* L.
272. *Lapsana communis* L.
273. *Larix decidua* MILL.
274. *Lathraea squamaria* L.
275. *Lathyrus pratensis* L.
276. *Lathyrus silvester* L.
277. *Lathyrus vernus* (L.) BERNH.
278. *Ledum palustre* L.
279. *Lemna minor* L.
280. *Lemna trisulca* L.
281. *Lontodon autumnalis* L.
282. *Leontodon hispidus* L.
283. *Leonurus cardiaca* L.
284. *Lepidium ruderales* L.
285. *Linaria vulgaris* (L.) MILL.
286. *Linum catharticum* L.
287. ***Listera ovata* (L.) R. BR.**
288. *Lithospermum arvense* L.
289. *Lolium perenne* L.
290. *Lonicera xylosteum* L.
291. *Lotus corniculatus* L.
292. *Lotus uliginosus* SCHK.
293. *Lupinus polyphyllus* LDL.
294. *Luzula campestris* (L.) DC.
295. *Luzula multiflora* (RETZ.) LEJ.
296. *Luzula pilosa* (L.) WILLD.
297. *Lychnis flos-cuculi* L.
298. ***Lycopodium annotinum* L.**
299. ***Lycopodium clavatum* L.**
300. *Lycopsis arvensis* L.
301. *Lycopus europaeus* L.
302. *Lysimachia nummularia* L.
303. *Lysimachia thyrsiflora* L.
304. *Lysimachia vulgaris* L.
305. *Lythrum salicaria* L.
306. *Majanthemum bifolium* (L.) F. W. SCHM.
307. *Malachium aquaticum* (L.) FR.
308. ***Malus domestica***
309. *Malva neglecta* WALLR.
310. *Malva pusilla* SM. ET SOW.
311. *Malva silvestris* L.
312. *Matricaria chamomilla* L.
313. *Matricaria discoidea* DC.
314. *Medicago falcata* L.
315. *Medicago lupulina* L.
316. *Melampyrum pratense* L.
317. *Melandrium album* (MILL.) GARCKE

318. *Melica nutans* L.
319. *Melilotus albus* MED.
320. *Melilotus officinalis* (L.) LAM. EM. THUILL.
321. *Mentha aquatica* L.
322. *Mentha arvensis* L.
323. *Milium effusum* L.
324. *Moehringia trinervia* (L.) CLAIRV.
325. *Molinia coerulea* (L.) MOENCH
326. *Monotropa hypopitys* L.
327. *Mycelis muralis* (L.) DUM.
328. *Myosotis arvensis* (L.) HILL.
329. *Myosotis micrantha* PALL.
330. *Myosotis palustris* (L.) NATHORST
331. *Myosurus minimus* L.
332. *Myriophyllum spicatum* L.
333. *Nardus stricta* L.
334. *Neslia paniculata* (L.) DESV.
335. *Nuphar luteum* (L.) SM.
336. *Nymphaea alba* L.
337. *Odontites rubra* GILIB.
338. *Oenanthe aquatica* (L.) POIR.
339. *Oenothera biennis* L.
340. *Ononis arvensis* L.
341. *Onopordon acanthium* L.
342. *Ophioglossum vulgatum* L.
343. *Orchis latifolia* L.
344. *Origanum vulgare* L.
345. *Oxalis acetosella* L.
346. *Oxalis stricta* L.
347. *Padus avium* MILL.
348. *Padus serotina* (EHRH.) BORKH.
349. *Papaver argemone* L.
350. *Papaver rhoeas* L.
351. *Paris quadrifolia* L.
352. *Parnassia palustris* L.
353. *Pastinaca sativa* L.
354. *Peplis portula* L.
355. *Peucedanum oreoselinum* (L.) MOENCH
356. *Peucedanum palustre* (L.) MOENCH
357. *Phalaris arundinacea* L.
358. *Phleum pratense* L.
359. *Phleum boehmeri* (phleoides)
360. *Phragmites communis* TRIN.
361. *Phyteuma spicatum* L.
362. *Picea excelsa* (LAM.) LK.
363. *Pimpinella saxifraga* L.
364. *Pinus silvestris* L.
365. *Pirola secunda* L.
366. *Pirus communis* L.
367. *Plantago indica* L.
368. *Plantago lanceolata* L.
369. *Plantago maior* L.
370. *Plantago media* L.
371. *Plantago pauciflora* GILIB.
372. *Poa angustifolia* L.
373. *Poa annua* L.
374. *Poa compressa* L.
375. *Poa nemoralis* L.
376. *Poa palustris* L.
377. *Poa pratensis* L.
378. *Poa trivialis* L.

379. Polygala comosa SCHKR.
380. Polygonatum multiflorum (L.) ALL.
381. Polygonatum odoratum (MILL.) DRUCE
382. Polygonum amphibium L.
383. Polygonum aviculare L.
384. Polygonum bistorta L.
385. Polygonum convolvulus L.
386. Polygonum cuspidatum (Reynoutria japonica)
387. Polygonum hydropiper L.
388. Polygonum nodosum PERS.
389. Polygonum persicaria L.
390. Polygonum tomentosum SCHRK.
391. Polypodium vulgare L.
392. Populus nigra L. s.l.
393. Populus tremula L.
394. **Populus x canadensis**
395. Potamogeton natans L.
396. Potamogeton pectinatus L.
397. Potamogeton perfoliatus L.
398. Potentilla anserina L.
399. Potentilla arenaria BORKH.
400. Potentilla argentea L.
401. Potentilla reptans L.
402. Potentilla supina L.
403. Primula officinalis (L.) HILL.
404. Prunella vulgaris L.
405. Prunus domestica L.
406. **Prunus spinosa**
407. Pteridium aquilinum (L.) KUHN
408. Pulmonaria obscura DUM.
409. **Pyrus pyraister**
410. Quercus robur L.
411. **Quercus rubra**
412. Quercus sessilis EHRH.
413. Ranunculus acer L.
414. Ranunculus bulbosus L.
415. Ranunculus flammula L.
416. Ranunculus lanuginosus L.
417. Ranunculus repens L.
418. Ranunculus sardous CR.
419. Ranunculus sceleratus L.
420. Raphanus raphanistrum L.
421. Reseda lutea L.
422. Rhamnus cathartica L.
423. **Rhus typhina**
424. Ribes grossularia L.
425. **Ribes nigrum - uprawy**
426. Ribes schlechtendalii LGE.
427. Robinia pseudacacia L.
428. Rorippa amphibia (L.) BESS.
429. Rorippa palustris (LEYSS.) BESS.
430. Rubus caesius L.
431. Rubus idaeus L.
432. Rubus pedemontanus[R. bellardii]
433. Rubus plicatus W. ET N.
434. Rubus saxatilis L.
435. Rumex acetosa L.
436. Rumex acetosella L.
437. Rumex crispus L.
438. Rumex hydrolapathum HUDS.
439. Rumex maritimus L.

- 440. Rumex obtusifolius L.
- 441. Rumex thyrsiflorus FING.
- 442. Sagina nodosa (L.) FENZL
- 443. Sagina procumbens L.
- 444. Sagittaria sagittifolia L.
- 445. Salix alba L.
- 446. Salix aurita L.
- 447. Salix caprea L.
- 448. Salix cinerea L.
- 449. Salix fragilis L.
- 450. Salix pentandra L.
- 451. Salix purpurea L.
- 452. Salix rosmarinifolia L.
- 453. Salix viminalis L.
- 454. Sambucus nigra L.
- 455. **Sambucus racemosa**
- 456. Sanguisorba officinalis L.
- 457. Saponaria officinalis L.
- 458. Saxifraga granulata L.
- 459. Scabiosa ochroleuca L.
- 460. Schoenoplectus lacustris (L.) PALLA
- 461. Scirpus silvaticus L.
- 462. Scleranthus annuus L.
- 463. Scleranthus perennis L.
- 464. Scorzonera humilis L.
- 465. Scrophularia nodosa L.
- 466. Scutellaria galericulata L.
- 467. Sedum acre L.
- 468. Sedum maximum SUT.
- 469. Selinum carvifolia L.
- 470. Senecio jacobaea L.
- 471. Senecio paluster (L.) DC.
- 472. Senecio silvaticus L.
- 473. Senecio vernalis W. K.
- 474. Senecio viscosus L.
- 475. Senecio vulgaris L.
- 476. Serratula tinctoria L.
- 477. Setaria glauca (L.) P. B.
- 478. Setaria viridis (L.) P. B.
- 479. Sieglingia decumbens (L.) LAM.
- 480. Silene inflata (SALISB.) SM.
- 481. Silene nutans L.
- 482. Sinapis arvensis L.
- 483. Sisymbrium altissimum L.
- 484. Sisymbrium officinale (L.) SCOP.
- 485. Sium latifolium L.
- 486. Solanum dulcamara L.
- 487. Solanum nigrum L.
- 488. **Solidago canadensis**
- 489. Solidago virga-aurea L.
- 490. Sonchus arvensis L.
- 491. Sonchus asper (L.) HILL.
- 492. Sorbus aucuparia L.
- 493. **(Sorbus intermedia - posadzony)**
- 494. Sparganium ramosum HUDS.
- 495. Sparganium simplex HUDS.
- 496. Spergula arvensis L.
- 497. Spergula vernalis WILLD.
- 498. Spergularia rubra (L.) PRESL
- 499. Spirodela polyrrhiza (L.) SCHLEIDEN
- 500. Stachys palustris L.

- 501. *Stellaria graminea* L.
- 502. *Stellaria holostea* L.
- 503. *Stellaria media* VILL.
- 504. *Stellaria nemorum* L.
- 505. *Stellaria palustris* EHRH.
- 506. *Stratiotes aloides* L.
- 507. *Succisa pratensis* MNCH.
- 508. *Symphoricarpos albus* (L.) S. F. Blake
- 509. *Symphytum officinale* L.
- 510. *Syringa vulgaris* L.
- 511. *Tanacetum vulgare* L.
- 512. *Taraxacum officinale* WEB.
- 513. *Taxus baccata* L.
- 514. *Teesdalea nudicaulis* (L.) R. BR.
- 515. *Thalictrum aquilegiifolium* L.
- 516. *Thalictrum flavum* L.
- 517. *Thlaspi arvense* L.
- 518. *Thymus pulegioides* L.
- 519. *Thymus serpyllum* L. EM. FR.
- 520. *Tilia cordata* MILL.
- 521. *Torilis japonica* (HOUTT.) DC.
- 522. *Tragopogon pratensis* L.
- 523. *Trientalis europaea* L.
- 524. *Trifolium alpestre* L.
- 525. *Trifolium arvense* L.
- 526. *Trifolium campestre* SCHREB.
- 527. *Trifolium dubium* SIBITH
- 528. *Trifolium hybridum* L.
- 529. *Trifolium pratense* L.
- 530. *Trifolium repens* L.
- 531. *Triglochin palustre* L.
- 532. *Tripleurospermum inodorum* (L.) SCHULTZ-BIP.
- 533. *Turritis glabra* L.
- 534. *Tussilago farfara* L.
- 535. *Typha latifolia* L.
- 536. *Ulmus campestris* L. EM. HUDS.
- 537. *Ulmus scabra* MILL.
- 538. *Urtica dioica* L.
- 539. *Urtica urens* L.
- 540. *Utricularia vulgaris* L.
- 541. *Vaccinium myrtillus* L.
- 542. *Vaccinium uliginosum* L.
- 543. *Vaccinium vitis-idaea* L.
- 544. *Valeriana officinalis* L.
- 545. *Verbascum thapsiforme* SCHRAD.
- 546. *Veronica anagallis* L.
- 547. *Veronica arvensis* L.
- 548. *Veronica beccabunga* L.
- 549. *Veronica dillenii* CR.
- 550. *Veronica longifolia* L.
- 551. *Veronica officinalis* L.
- 552. *Veronica persica* POIR.
- 553. *Veronica serpyllifolia* L.
- 554. *Veronica spicata* L.
- 555. *Veronica triphyllos* L.
- 556. *Veronica verna* L.
- 557. *Viburnum opulus* L.
- 558. *Vicia cassubica* L.
- 559. *Vicia cracca* L.
- 560. *Vicia dasycarpa* TEN.
- 561. *Vicia hirsuta* (L.) S. F. GRAY

- 562.   *Vicia sativa* L.
- 563.   *Vicia silvatica* L.
- 564.   *Vicia villosa* ROTH
- 565.   *Viola arvensis* MURR.
- 566.   *Viola canina* RCHB.
- 567.   *Viola hirta* L.**
- 568.   *Viola odorata* L.
- 569.   *Viola palustris* L.
- 570.   *Viola riviniana* RCHB.
- 571.   *Viola silvestris* RCHB.
- 572.   *Viola tricolor* L. (S. STR.)
- 573.   *Viscum album* L.
- 574.   *Xanthium riparium* ITZIGS ET HERTZSCH

(l.Rutkowski)